

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 16.

Indult Bétsből, Kedden, Augustus' 23-dikán, 1831.

B é t s.

Ő Felsége a' Magyar Királyné három ezer forintot adatott által az Alsó Ausztriai Ts. K. Biztosságnak, melly az egészség állapotjára ügyel, hogy azon summa a' mostani veszéllyel fenyegető időben a' szükségét szenvedők felsegélésekre fordíttassék.

Egy néhány nap óta Bétsben is adták elő magokat olyan betegségek és meghalálások, mellyek a' mostani idők fenyegető volta miatt a' Közönség között nyughatatlanságot okoztak, főképpen az által, hogy az e' féle hírek terjedvén nőttön nőnek, 's az elrémítésig nagyobbíttatnak. — Nevelte az aggodást az is, hogy azon lakóházak, mellyekben e' féle gyanús betegségek mutatták magokat elzárattak. — Mindazáltal, szoros megvizsgáltság után kitetszett, hogy a' kiütött nyavalya éppen nem a' veszedelmes cholera lett legyen, 's annál fogva a' lakások elzárattatása is megszűnt, 's így a' Közönség ezen tekintetben megnyugtatódott.

A' közelebb mult Vasárnap, Aug. 21-dikén innepelte itt a' Nemes Magyar Nemzet Sz. István Apostoli Magyar Királynak jeles innepét, ahoz illő pompával és szertartással, a' T. T. Kaputzinus Atyák Templomában, hol a' Fels. Magyar és Erdélyi Udvari Cancellariák Tisz-

ti Tagjai több Magyar Méltóságokkal együtt Nemzeti fényes öltözetekben jelentek meg. Az Egyházi Beszédet ezen alkalmatossággal N. Tiszt. Kis Pál Úr Győr Megyebeli Pap, és itt a' Ts. K. Theresianumi Nemes Akademiában a' Magyar Nyelvnek és Literaturának Professora tartotta, mellyben tiszta magyar előadással, és ellene mondhatatlan alapokra épített okoskodásokkal fejtegette ki mind azt, a' miből Szent Istvánnak a' Magyarok első Királyának Ditsősége időről időre titündöklök. — Az Egyházi Beszéd után a' Nagy Misét Fő Tisztelendő Wagner Mihály, Prépost, Győri Ránonok és Ts. K. Udvari Pap Úr tartotta, ki mellett segédül az ilteni Ns. Pázmáni Intézetből a' Nevendék Papság tett szolgálatot.

F r a n t z i a O r s z á g.

A' Moniteur Aug. 12-kén közli a' Főrendeknek, az Üléseket megnyitó Királyi beszédre készített Válasz felírását, mellynek nevezetesebb pontjai a' következők: „Sire! A' Főrendek Kamarája, Felséged várakozásának megfelelőleg, siet bizonyossá tenni Felségedet azon egyenes és tellyes együttműködéséről, melly a' Felséged' igazgatásának szükséges erőt ad arra, hogy a' Charta, a' Nemzet' kívánsága és a' Felséged ígérete szerint, Igazság legyen. Annak már-

sok jó következései fejtöztek ki. Nevezetesen hogy a' Juliusi Revolutiókor felállított Politikai Rendet; az az ellen törekedőknek gonosz igyekezetek le nem rontotta, azt azon bánás módjának kell köszönni, mellyet Felséged, a' törvényektől kezeibe adatott hatalomnál fogva ennekutánna is követni fog. Azokat a' törvényjavallatokat, mellyeket Felséged a' Constitutional Monarchiának jobban való megerősítésére készítettett, a' Főrendek Kamarája, minden tanátskozásiban szemei előtt tartani szokott gondossággal és tsendességgel fogja vizsgálás alá venni, a' nélkül, hogy valami előrebevett vélekedéstől engedné magát igazgattatni, minden figyelmét egyedül arra fogja függeszteni, a' mit a' Thronus állandósága, a' Nemzeti-Szabadság és a' polgári alkotmánnyal megegyező hatalomnak aránymértéke kívánnak. — Reményljük, hogy az idegen Nemzeteket szintűgy, mint Frantzia Országot terhelő Kereskedés Krisisének, a' belső tsendesség fenntartására tejendő jó intézetek, 's Felségednek a' külső hatalmasságokkal való alkudozásai nem sokára véget fognak vetni. Illyen alkudozások, még pedig jó következéssel már valósággal is történtek. Az Ausztriai Tsászár nevezetesen ezeknek következésében vontak ki a' Római statusokból seregeit. Ezeknél fogva esmerte el Anglia, Ausztria, Burkus és Orosz Ország a' Belgák függetlenségét és Neutralitását, mindnyájan igérvén Felségeddel együtt annak óltalmazását. És ezt az óltalmazást szóllította mostanában fel a' Belgák Királya. A' mint a' környülállások kívánták, seregeink azonnal elindultak. Velünk együtt az egész Frantzia Ország helyben hagyja és dítsérni fogja készségét és bátorságát a' Felséged' Fijainak, kik, mint Felséged tselekedett, első haditetteiket a' Függetlenség és Szabadság óltalmazásá-

ra fogják szentelni. Ezen környülállások között, azt hiszszük, hogy a' Belga várak lerontattatása, köztünk és a' Belgák közt egyenetlenséget nem fog okozni. Hajósseregünk a' Tájó vizére való küldtetése tzeljának kivitele által, bátorságának és ügyességének újonnan szép jeleit adta. Bártsak hasonló szerentsés kimenetellel birna Felségednek, a' több hatalmasságokéval egyesített igyekezete, az Európát pusztítással fenyegető dögnyavalya terjedésének, és a' Lengyel Országban való vérontásnak megakadályoztatásában. Bártsak hathatósan bizonyítaná meg Felséged Frantzia Országnak ezen ditső Nemzethez való indulatját azzal, hogy azt bizonyossá tenné, Nemzetiségének, mellyet az idő és a' viszontagságok tőle elraboltak, vissza nyeresé felől. Tsak így lehet azt a' köz békességet el érni, mellyre minden Igazgatásoknak szükségek van, és a' melly a' helytelen és költsönös bizodalmatlanság megszűnésével áll helyre. Felségednek erre (a' köz békességre) intézett törekedése minden alkalmatossággal nyilván való. Frantzia ország itt azt tsinálja, a' mit az Okosság és Méltósága parantsol, és nagy állhatatossággal várja azt a' szempillantást, a' mikor a' láthatárról, a' visszavonásoknak és a' háborúnak, az azt beborító fellegei eloszlanak. Telyes megelekedéssel értettük meg finantziánknak megnyugtató állapotját, nem külömben a' barátságának azon újkötelét, melly Frantzia Országot az Éjszak Amerikai egyesült Státusokkal szorossabban kaptsolja öszve. A' mostanában tartott Emlékeztető Inneplések, felébresztették az egyetértésnek azon érzéseit, 's ezekből bizonyos az a' győzödelem, mellynek emlékezetére rendeltettek. Ugyanez a' győzödelem bizonyos záloga mind azoknak a' győzödelmeknek, mellyeket mind belső mind külső ellensé-

geinken nyernénk. Ezek mellett keze-
seink azok az egy szívből lélekből szár-
mazott örömkialtások, mellyekkel Felsé-
gednek minden lépései fogadtattak; azok
a' Nemzeti-Gárdák, mellyek tábori rang-
ra méltók; azok a' hadi seregek, mel-
lyek a' mi ősi ditsőségünknek örökösei,
es a' mellyek azon feltétellel, hogy azt
fentartsák, új Monarchiánk, és polgári
alkotmánya eránt a' tiszteletet és szere-
tet is szorosán öszvekötik.

A' Király erre való Feleletében, ab-
ból származott nagy örömének és meg-
elégedésének kinyilatkoztatásához, hogy
az ő reménységei a' Főrendekével an-
nyira egyeznek ezt adja: „Pair Urak!
Mevóltam győződve a' felől, hogy Fran-
tzia Ország helyben hagyja azon gyors
és hathatós rendelésemet, mellynek tzel-
ja a' volt, hogy Belgium' ellenséges meg-
támadtatásának gátot vessek, hogy annak
függetlenségét fenntartsam, és hogy te-
kintetet szerezzek azon Nemzet' Neutra-
lításának, mellyet Frantzia Országhoz
olly sok kötések kaptsolnak. Az én Fi-
jaim, kik mindenkor kívántak vitéz Se-
regünk közzé állani, szerentséseknak
tartják magokat, hogy a' hadban való
előszöri megjelenések, olly ditső dolog
óltalmazásáért történik; az én atyai szí-
vemnek pedig édes öröm, azt látni, hogy
az ő nagy igyekezeteket, polgár társaik
igen nagyon betsülik. — De mind e' mel-
lett is, örömmel nyújthatom az Urak-
nak azt a' jó fundamentomra épült re-
ményeséget, hogy ezen váratlan eset ál-
tal Európa tsendessége, minthogy ve-
lünk minden Hatalmasságok egyet érte-
nek, megzavartatni nem fog.“

Monsban Aug. 9-kén költ magá-
nos levél írja: hogy a' Frantzia seregek
ma reggel jöttek be a' Belgák földjére.
— útjokat külömbféle részekre vették.
Az Orleani és Nemouri Hertzegek Mons-

ba érkeztek, hol a' Belga Tisztviselők-
től igen jól fogadtattak.

A' Temps nevű Ujság Aug. 12 kén
jelenti: General Lamarque és a' kül-
ső dolgok Ministere General Sebastiani,
kik mindketten a' Követek' Kamarájának
tagjai, tegnap előtt egy óra tájban Gyű-
lésben voltak. Egyszer Gen. Sebastiani,
Gen. Lamarque hoz megy 's vele beszél.
Rövid beszélgetés után a' Szalát minde-
nik oda hagyja 's Gen. Jacqueminot és
Rumigny-tól kísértetve, az Eliséumi me-
zön levő nagy sétáló helyre mennek. Itt
vólt az első kinyilatkoztatás; de a' melly
hietően egyiknek sem tett eleget. Mert
az oda gyűlt Ujság kívánók, Gen. Ru-
migny-tól eltávozásakor ezt hallották:
„Mindjárt hozok én fegyvert“ Annaktá-
vollétében Gen. Sebastiani elő-vez
egy írást, azt az ő vetelkedő társa és
Gen. Jacqueminot előtt felolvassa. Gen.
Rumigny félóra mulva vissza-jöven,
útjokat a' Boulognai erdő felé veszik;
Gen. Lamarque a' maga kotsijában,
Gen. Sebastiani pedig fiakeren. Itt
mi történt? nem tudjuk. A' bizonyos,
hogy szerentsére egyiknek sem lett sem-
mi baja. Negyedfél órakor, mind a' La-
marque kotsija, mind a' Sebastiani fia-
kere vissza jött. Mindenik Generalis a'
Gyűlésbe megy, 's szokott helyét el fog-
lalja. A' kettős hartznak a' sétáló-helye-
ken híre futamodik. Némellyek, a' kik
tsak a' Lamarque kotsiját látták vissza-
jönni, azt állították, hogy Sebastiani el
esett, mások pedig, kik amazt nem, tsak
a' Sebastiani fiakerét látták megtérni,
Lamarque-ról erősítették, hogy a' baj-
vívás helyén maradt. A' Gyűlésből jö-
vöktől azután nem sokkal megtudta min-
den a' dolgot a' magá valóságában.

Az Algieri Dei Aug. 9-kén Livor-
nóból Párisba érkezett.

N a g y B r i t a n n i a.

London, Aug. 9-kén. A' Felsőházban Aug. 5-kén tartott Üléseben Gróf Aberdeen a' Portugalliai dolgokról adja értelmét. Hoszas beszédében, nem talál illendő szavakat, mellyekkel Don Miguelt és igazgatását magasztalja; Don Pedrót pedig és annak gonosz szándékát, 's az Anglus Ministeriumot, óltsárolja. Említést tesz, a' Frantziáknak a' minapi elégtétel' kívánása alatt fekvő titkos tzeljokról is, a' mit a' Gróf Ur ugyan elhalgat, de az echója Hertzeg Wellington kitálal: azt mondván, hogy a' Frantziák a' Tájó vizére azért küldötték hajós seregeiket, hogy azok a' Lisbonában lejendő Revolutionnak segítségére készen legyenek. Gróf Grey, az Aberdeen állításainak helytelenségét szokott módja szerint nyomós erősségekkel megmutogatván, utóljára kereken kimondja, hogy a' Gróf Motióját el nem fogadhatja.

Londonban Aug. 6 kán az öt hatalmasságok Követei Conferentziát tartottak. Aug. 7-kén harmadfél óráig tartó Cabineti-Tanátskozás volt, mellyben a' Miniszterek mind jelen voltak. Ez alatt az idő alatt oda gyültek az Ausztriai, Frantzia, Burkus és Orosz Követek is, kik a' Tanátskozás után Lord Palmerstonnal még egy kevés ideig beszélgettek.

London Aug. 9-kén. Londonderry a' Felsőházban a' Belgák és Hollandusok dolgát illető Documentumok felvételét ajánlja; erősen kikél a' Minisztereknek különösen a' belga Városokra nézve véghez vitt tselekedetek ellen, azt mondja, hogy ők magok adták azt az elsőséget, melly eddig Angliánál volt, a' Frantzia Ország kezébe; hogy ők áldozták fel Hollandiát, hogy örroknál fogva hagyták magokat vitetni Talley-

rand-tól, ki más Európai Státusokat is jártató kötélen hordoz. — Az alsóházban ugyan ezt hozta elő Vyvyan. Lord Palmerston azt felelte, hogy hivatalos levelek küldödtek a' Hollandus Királyhoz, 's ezekszerént az alkudozások megújittattak, és így az előrevaló vitának igen veszedelmes befolyása volna. De mind e' mellett is a' Báró, motiójától el nem állott, és tsak abban egyezett meg, hogy annak feltételét más időre halasztja.

B e l g a O r s z á g.

Lüttich Aug. 9-kén. A' Gen. Daine serege, Cortessem-nél (Yongern-től két órányira, a' Hasselti Ország úton tegnap egy ütközetet állott ki, a' melly után Gen. Daine főhadiszállását Tangern-be tette. Nem mondódik úgy, de azomba, azon Proclamatióból, mellyet Tielemans, a' Lüttichi Kormányozó kapott, nagyon hihető, hogy a' Cortessem-nél volt tsatának a' Belgákra nézve nem igen kedvező kimenetele volt.

A' Belga Moniteur Aug. 9-kéről, a' Hadi-Ministernek következő írását közli Lebeau Urhoz: Minister Ur! Ö Felsőge meghagyása szerént, adom tudtára az Urnak azt a' hírt, mellyet Ö Felsőge épen most vett Angliából, hogy a' Jáva szigetén lévő Seregek felkeltek, hogy a' Belgák, kik ott más Európaiak felett, legszámosabbak erőt vévén a' többeken, a' Belga Nemzet' nevében Igazgatást állítottak fel, mellynek magát az egész Sziget aláadta. A' Király azt kívánja, hogy az Ur Batáviába tüstént Agenst küldjön. Aerschot Aug. 8-kán 1831. Hanc Constant, ideig való Hadi-Minister. — Ugyan az az Ujság írja: hogy állásunk minden nap jobb. A' Király Seregeink között van. Rendes katonáink száma

35,000-re megy, ezeken kívül vagynak a' Luxemburgi Önkéntesek.

Lüttich Aug. 10 kén. Ma 8 órakor érkezett meg Gen. Goethals és a' Maas-Armada Commandóját, Gener. Daine-től általvette. A' Király a' közép szeregnek Fejévé Brouckere Károly Urat tette. A' Lüttichi Igazgatás rende-
se szerént, a' várost, nagy siettséggel sántzokkal és más védelmező eszközökkel készítik fel.

Antverpia Aug. 8 kán, General Chassé megizente az ott lévő Belga katonai tisztségnek, hogy a' Hollandus Igazgatás nem egyezvén meg, abban a' Fegyverszűnésben, mellyet ő ideig Gen. Belliárdal kötött; az ellenségeskedést Aug. 9-kén estveli 11 órakor ismét elkezdi.

Löwen Aug. 10-kén. A' Hollandus Sereg ma reggel sietve St. Trond felé indult, és azt estve el is foglalta, Diest-et csak nem egészen üresen hagyván. Tzélja, úgy látszik, a' vólt, hogy a' Maas-Armadát, mellyet már Gen. Georges megtámadott, két tűz közzé szorítsa. Seregünk, a' Király vezérlése alatt, tegnap egészen a' Diest vidékéig szagúldozott. Nem sokkal azután jött ki az a' parantsolat, mellynek ereje szerént az sereg Aerschot-tól Löwenbe indult, a' hova az, a' Királyal és több Generálokkal együtt estve meg is érkezett.

H o l l a n d i a.

Haga Aug. 11-kén. Ő Felségéhez a' Táborból a' következő haditudósítás érkezett. Főhadiszállás Diest, Aug. 7-kén 1831. Van szerentsém Felségednek jelenteni, hogy főhadiszállásomat ma reggel tettem Diest-be. A' második Osztály előre nyomult és St. Truyen-nél áll. A' harmadik Osztály Herk-nél foglalt helyet. A' Gen. Cort-Heyliger serege Hausden-

ben van. Wilhelm, Oraniai Hertzeg, a' Sereg Fővezére.

Haga Aug. 12 kén. A' külső Minister a' Közstátusok két Kamarájának titkos Ülésével Aug. 11-kén közli 1) A' Londoni Conferentziának Báró Verstolk Soelen Urhoz Urhoz küldött levelét, mellyben az, a' Hollandiai Királyt arra kéri, hogy a' Belgák ellen kezdett ellenségeskedéssel tüstént hadjon fel. 2) A' Hollandiai Ministernek feleletét, mellyben az azt nyilatkoztatja ki, hogy az ő Constitutional Monarchája Király, és semmi más úton nem mehet, csak azon, mellyet a' Nemzet lelke és a' Kamarák megszentek. 3) A' hollandiai Ministernek berekesztő beszédét, mellyben az a' Közstátusokkal, Frantzia Országnak Hollandia dolgában való avatkozását közli, és a' mellyet így végez: „Ha a' frantzia sereg Belgiumba be megy; a' Hollandusoké a' mi földünkre vissza húzza magát.

O r o s z O r s z á g.

Aug. 4 kén a' Pétervári Ujság jelenti: A' Fejedelmi városban uralkodó nyavalya az Epemirigy, dühösségével naponként alább alább hágy. Ennek az örvedetes Változásnak okát leginkább ott kell keresni, hogy közönségesen mindenki igyekszik magát a' környülállásokhoz intézett rendelkezésekhez alkalmaztatni, azokat szorosán megtartani, és tőle kitelhetőképen kerülni mind azon okokat, mellyek, a' nyavalya egész ereje' kifejlődzésének alkalmatosságot adhatnának. Midőn az Epemirigy elkerülése végett kiadott rendszabások véghezajtását eszközö Biztosság, az említett dolgot közönségessé teszi, egyszersmind parantsolja a' következő pontoknak szoros megtartását még továbbra is: 1) hogy kiki őrizze magát a' meleg napokon, kivált

az azokat követő hűvös estvéken és éjszakákon való meghűléstől, 2) hogy senki a' munka vagy fürdés után, ha megizzadt, hideg italt ne igyék, a' tsupasz és nedves földre le ne feküdjék. 3) Az ételben és italban való mértékletlenséget minden távoztassa, tsak főtt és meleg; nyers és hideg ételt pedig ne egyék. 4) Mihelyt legelső jeleit a' nyavalyának való észreveszi, azonnal orvosi segédelmet keressen, — mert a' nyavalya erejét annak kezdetében, a' legegyszerűbb orvosságok is megtörhetik. — Később pedig a' leghatalmasabb eszközök is fogamat nélkül valók ellene.

Legújabb tudósítások.

Krakkóból Aug. 17-kén. Varsóból nem jöhet semmi; mivel az Orosz seregek ahoz mind inkább közelítven a' várost elzárják. A' mit a' fegyvernyugvásról a' két tábor között beszéllettek, be nem bizonyosodott.

Hollandia és Belgium. Az Oraniai Hertzeg győzödelmesen nyomult elő Löwenig. A' Belgák táborában nagy volt a' rendetlenség, a' zürzavar. Löwen, a' hol Leopold Király fő hadi szállása volt, az ütközet után feladta magát Aug. 13 dikán. A' Belgák vissza húzták magokat Brüsszel felé. Löwenben 8 ezer rendes katonaságon kívül 20—30 ezer polgári gárda volt, de emezeknek sem fegyverek, sem hadi szereik, sem hadi fenytékjek, egy szóval semmi-jek se volt, a' kinek fegyvere volt mind komandírozott, egyszerre kiabálta minden, előre, rajta! hátra! megállj! nagy volt egy szóval a' hü hó! — A' Hollandusoknak ellenben számos lovasságok, igen jó készületű ártilleriájok volt; a'

Belgákét pedig forsontos lovak vonták. Illyen környülállások között Leopold Király hadi tanátsot tartatott, mellyben arról levén szó, hogy a' Frantzia seregek segítségét sürgetni kell, némellyek még ennek is ellene voltak; midön a' Király ezzel vágta ketté; én akarom, és ennek engedelmeskedni kell. — Ez alatt megérkeztek a' Kurírok az Oraniai Hertzeghez; kik között volt Gerard Fr. Marsall Adjutánsa is, hogy a' Frantziák 40 ezer emberrel bémentek Belgiumba. Erre 24 órányi fegyvernyugvás köttetett, hogy a' Hertzeg ez alatt a' dolog valóságát megtudván, seregeit Belgiumból azután vissza húzza.

T s e h O r s z á g.

A' Prágai Újság írja, Aug. 16-dikán, hogy Fels. Jó'sef Ts. Kir. Fő Hertzegnek Magyar Ország Nádorának Gyermekéi István és Sándor Fő Hertzegek, Hermine és Ersébeth Fő Hertzegaszszonyokkal együtt az előtt való napon oda szerentsesen megérkeztek, és a' Kir. Palotába szállottak.

E l e g y e s D o l g o k.

Egy tudományos Ánglus Újságban a' következő igen elmés jegyzést találjuk. A' szabadság — t. i. a' helyesértelemben vett szabadság, éppen olyan élet-eleve minden igaz politikai rendszernek, mint a' közönséges levegőnek élet eleve a' savany szerző (oxygenium). A' természet vizsgálók azt mondják, hogy ebben a' levegőben 1/5 rész savany szerző mellett, 4/5 rész olyan veszedelmes levegő neme van, melly egy minutumig szívódván bé, az életet bizonyosan előltja. Ebből az arányból, egy ember, ki ko-

runknak díszé vólt, azt a' következést húzta: hogy az egészség, fenntartásának és az élet hosszabbításának nagy titka, az élet levegő' nevelésében, és a' halál-szerző rész' kissebbítésében áll. Próbát akarván tenni, készített egy olyan levegőt, mellyben a' savanyszerző sokkal nagyobb mértékben vólt, mint a' közönséges levegőben. Belső megelekedéssel szívta magába Davy Hymphry Úr, az elevenítő levegőt, melje feszült, vére sebesebben folyt, kellemetes tünemények bájolták meg szemeit. De tsak hamar megváltozott a' levegőnek ereje. Vonogló mosolygás húzta félre ábrázatját, akaratja ellen mozogtak tetemei, oda lett eszmélése, tsak azt a' kielégíthetetlen ösztönt érzette, melly őtet, az érzéseket megbódító veszedelmes itallal való élésre serkenté, és a' próbatétel' félbeszakasztása nélkül, az eszelőséget sőt a' halált is, el nem kerülte volna.

A' szabadságnak egy bizonyos alkotó része nélkül a' legjobban elrendelt Státus is, olyan lenne mint egy álló mótársárosító. Mihelyt pedig ez az alkotórész, egyedül maga akar uralkodni, mihelyt azt a' törvényes határt által hágja, mellyet a' rend és a' törvény szabnak eleibe, az a' polgári-társaságot bizonyosan végromlásra fogja juttatni.

M a g y a r O r s z á g.

A' Posonyi Ujság Aug. 19-dikén ezt írja: Ámbár több idevaló lakosok mostanában igen elgyengítő hasmenésben szenvednek; mindazáltal általjában véve a' városban és minden külső városban is megnyugtató az egészség állapotja. Ezen híradást a' Városi Orvosok Aug. 18-dikán adták ki.

Ugyan ezen Ujság levél szerént, a' Ns. Vármegye hivatalos jelentéséből kitetszik, hogy eddig 35 helységeiben ter-

jedt el Poson Vármegyének a' Cholera nyavalya; de még Aug. 15 kéig Posonyon kívül még a' többi ezen Megyében eső négy Királyi városokat, ú. m. Nagy Szombatot, Bazing-ot, Modort és Sz. Györgyöt is megkéméllette.

Budán Aug. 16-kán 802 beteg volt, meghalt közülök 15, jobban lettek 650-nen; de még terhes betegségben szenvedtek 165-ten.

Pesten ugyan ez nap a' Polgári betegek száma 73-mal szaporodott; meghaltak 46-tan; felgyógyultak 21-en; még betegeskednek 186-tan.

Esztergomi tudósításból olvasuk, hogy a' nyavalya, fájdalom! ott is kiütött Aug. 9-dikén, és a' szegénység között, mivel az szűk helyen kénytelen sokad magával szorongani, nagy pusztítást téssen.

Debreczen, Aug. 14-dikén.

A' Cholera nyavalya, valyon nem annak a' közönséges földindulásnak következése e', mellyel most Földünk küszködik? — — Hogy ezen gyanú támadt bennem, okaim ezek:

1-szor, Azok az érdeemes Írók, kik ezen Nyavalyát Doctori Szemekkel vizgálták, el nem mulasztották feljegyezni, hogy midőn a' Ganges mellett pusztított, öszve vólt ez köttetve Föld-indulással, és ennek minden következéseivel, Zivatarokkal, Menydörgésekkel 's a' t.

2-szor, Midőn Magyar Ország határára bėjött, a' Tisza kezdeténél, a' Cholerában, a' Szálon megholt embernek eltemetésekor, vették észre az emberek, hogy a' Tisza vize, melly ott tiszta szokott lenni, fel vólt zavarodva, és az okát ki nem tudták találni.

3-szor, Egyik érdeemes Doctorunk Julius elsőbb napjaiban Hajdú Dorogon lévén ezen nyavalyák orvoslása végett, onnan azt a' hírt hozta, hogy ott az

emberek átaljában panaszoskodtak a' Levegő bűdösségéről, melly olly nagy volt, hogy Juhaikat is alig tudták miatta behajtani.

4 szer, Itt nálunk pedig Debretzenben így kezdődött: Julius 24-dik napján délután, egy felleg kerekedett a' Város Éjszaki határán, nyári Napnyúgot és Észak között, melly először Napkeletnek tartott, azután megfordult Délnek; és a' Városnak Napkelet Északi részét tsapta; ez alatt a' terhes felleg alatt látszotak több megszakadozott rongyos fellegek, sokféle színekkel, úgymint fekete, kék, szivárvány és egyéb színekkel; a' Pásztorok, ennek bűdösségét ki nem állhatták, orraikat be fogták, Juhaik pedig mind megálván a' fellegre bámúltak. A' Juhászok között egy, kevés minuták után meg halt, és ott eltemették. Más nap Július 25-kén meghalt közzülök egy másik Juhász is, meghaltak azok is, kik eltemetni segítették, 's ekkor közönséges lett Városunkon a' rémülés! a' Juhászok között egy 18 esztendő Ifjú, 15 napig küszködött a' bűdös fellegből kapott nyavalyával, melly valóságos Cholera volt; ez, ezen esetet több ízben elbeszélte; ezen 15 nap alatt meg halt mellőle az édes Anyja, meghalt a' Chirurgus is a' ki gyógyította, mind Choleraiban, végre maga is. — A' Városnak éppen ebben a' részében ütötte ki magát a' Cholera is, és ezen helytől vonúlt dél felé; a' Város Napnyúgoti oldalának pedig még eddig inkább kedvezett.

5-ször, Ugyan illyen bűdös felleg szagát érzette, a' többek között, a' Déli Határnál Strázsán lévő Polgárunk is: egy kis felleg kerekedett, úgymond, előtte, de a' melly hirtelen elmúlt, ha-

nem elmúltával olly bűdösséget hagyott maga után, hogy ötet ökröndőzésre indította, mellyre mindjárt befogatván haza jött és magát orvosoltatta.

6 szor, Hogy Levegő egünknek baja volt, mutatja az is, hogy Julius 25-kétől fogva Augustus 7-kéig az egészséges emberek is, ámbár többnyire felleges volt, szüntelen izzadtak, az ételt nem appetitusból, hanem azért ették, hogy el ne gyengüljenek; és ezen két hét alatt a' legszárazabb Házakban is az eszközök és könyvek úgy megpenészesedtek, mint ha egész esztendeig száraz nap nem lett volna.

Nem esmervén még Levegőegünk Chemica Operatioit, 's nem tudván mit fejthet ki a' földindulásból, méltán eredhetett bennünk ez a' gyanú; méltán lehet hát figyelmeztetnünk Tudósainkat az illyen esetekre; és arra kérni, hogy ha a' már annyira elterjedett veszedelmes nyavalya kiütésekor Hazánkban több más helyeken is tapasztaltattak volna e' féle levegőégbeli jelenetek 's változások, azokat közre botsátani ne terhelhetnének; mivel azok sok tekintetben tanúságra szolgálhatnának.

Itt már tsendesedett a' nyavalya dühe, ámbár még 80 és 90 közt van a' napi Halottak száma.

A' pénz folyamata Augustus' 22-kén;
közép árr:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji	78
Az 1820-béli sorsosok,	154 1/2
Az 1821-béli hasonlók,	114 1/2
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji,	37 for. keltek, mind Conv.
A' Bank- Aktziák keltek	924 for. ton Conv. Pénzben.